

D ů v o d y:

Rekursní soud právem se obíral otázkou, je-li povinný osobou nezaměstnanou ve smyslu § 4 (2) zákona čís. 34/34 sb. z. a n., jehož se dovolává vládní nařízení čís. 142/34 sb. z. a n. v § 8, a na něž poukazovala vymáhající věřitelka ve svém rekursu; rekursní soud nemohl ovšem při tom pominouti skutečnost, že povinný již v roce 1925 ohlásil neprovozování své živnosti stavitelské v K., to tím méně, že sám povinný předložil listinu o tom k osvědčení své nezaměstnanosti. Význam skutečnosti té s hlediska uvedených zákonných ustanovení správně posoudil v napadeném usnesení. Jsou proto vývody odstavce 1 dovolacího rekursu bezpodstatné. Nejinak je tomu u vývodů odstavce 2, neboť podle nich, tedy podle vlastního svého tvrzení povinný složil 1. července 1934 poboční koncesi (ohledně stavebního podniku v T.-Š.) ve prospěch jiné firmy, z čehož patrně, že ji převedl, a že tedy byl podnik v chodu a k dalšímu provozu způsobilý. Nelze však z toho vyvozovati, že se povinný své výdělečné činnosti musil vzdáti pro hospodářské poměry. Jest proto bezvýznamno, že povinný ještě v posledním tříletí platil příspěvky na nemocenské pojištění a že tedy nebyl nezaměstnán déle tří let, na což ostatně ani ve svém původním návrhu nepoukazoval.

Čís. 14111.

Pouhá možnost, že nemoc potrvá déle než šest týdnů, není důvodem k předčasnému propuštění ve smyslu § 27 čís. 5 zák. o obch. pom.

K předčasnému zrušení služebního poměru podle § 27 čís. 5 zák. o obch. pom. jest potřebí, by mezi vznikem propouštěcího důvodu a propuštěním byla časová souvislost a by jako propouštěcího důvodu nebylo používáno skutečností minulých, o nichž se lze důvodně domnívati, že byly mlčky prominuty. Časová souvislost byla zachována, třeba zaměstnavatel nezrušil služební poměr i h n e d, jakmile uplynula lhůta 6 neděl, po kterou nebyl zaměstnanec pro nemoc ve službě přítomen, n ý b r ž p o z d ě j i, jen když se zaměstnavatel nevzdal svého práva k předčasnému zrušení pracovního poměru a důvod ke zrušení pracovního poměru — nemoc a neschopnost k nastoupení práce — v době jeho zrušení ještě trval.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1935, Rv I 1341/33.)

Žalobce byl přijat žalovanou firmou jako chef prodeje na zkušební dobu 9 měsíců dne 18. května 1931. Dne 24. července 1931 se roznemohl a odebral se do nemocnice. Dne 12. srpna 1931 dostal od žalované výpověď ke dni 30. září 1931. Dne 2. září byl propuštěn z nemocnice, byl však i nadále nemocen a službu nenastoupil. Dne 21. září 1931 byl žalovanou firmou okamžitě ze služeb propuštěn podle §§ 25 a 27 čís. 5 zák. o obch. pom. s odůvodněním, že onemocnění, pro které nemůže konati službu, trvá déle šesti neděl. Dopisem z téhož dne oznámil žalobce žalované, že je schopen práce a ochoten ji nastoupiti. Poněvadž žalovaná na zrušení služebního poměru setrvala, domáhá se žalobce na ní zaplacení služebního příjmu až do doby, kdy služební poměr měl podle úmluvy skončiti, t. j. do 18. února 1932 ve výši 18.206 Kč 90 h. P r v ý

soud žalobě vyhověl. Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu a žalobu zamítl z těchto důvodů: Význam dopisů ze dne 21. září 1931, jimiž žalovaná strana žalobce propouští s okamžitou platností, nebyl správně posouzen po stránce právní. Žalovaná oznámila těmito dopisy žalobci, že jej propouští ze svých služeb s okamžitou platností. Žalobce psal žalované 21. září 1931, že jest ochoten vykonávati službu, ježto se uzdravil a tento dopis obdržela žalovaná dříve, nežli odeslala své dopisy, jimiž žalobci oznámila propuštění. Podle názoru prvního soudu porušila žalovaná smlouvu, ježto zvěděla o ochotě žalobcově nastoupiti službu dříve, nežli uplatnila své právo na zrušení smlouvy a nebyla oprávněna použít toho práva, když ochotou žalobce nastoupiti pominul důvod § 27 čís. 5 zákona čís. 20/1910 ř. z. S tímto názorem nelze souhlasiti. V citovaném ustanovení uznává zákon za důležitý důvod opravňující zaměstnavatele k předčasnému propuštění: nemoc trvající déle než šest týdnů, vadí-li zaměstnanci ve výkonu jeho služeb. Žalobce skutečně pro nemoc nekonal své služby déle než 6 neděl. Jde nyní jen o to, zdali žalovaná mohla použití tohoto důvodu k propuštění, i když obdržela prohlášení žalobcovy, že jest ochoten konati službu. Jak plyne z povahy věci a jak také nejvyšší soud uvádí v rozhodnutí čís. 1163 sb., jest nutno, by mezi důvodem propouštěcím a propuštěním byla časová souvislost. Taková časová souvislost jest ve sporném případě dána. Žalobce byl nemocen ode dne 24. července 1931 a teprve dne 21. září 1931 opět schopen práce. V týž den oznámil to žalované s tím, že je ochoten konati svou povinnost a dopis ten došel žalované dne 22. září 1931. Téhož dne odeslala žalovaná dopisy, jimiž propouští žalobce. Toto propuštění stalo se tedy v týž den, kdy se dozvěděla o tvrzeném uzdravení žalobcově. Nelze proto shledati na straně žalované prodlení, když ihned žalobci odepsala. Nehledíc k tomu, nepominula závada na straně žalobcově pouhou nabídkou k práci. Z ochoty žalobcovy nelze ještě usouditi, že nemoc žalobci skutečně již nevadila ve výkonu jeho služební povinnosti. Ze zjištění prvního soudu jest usouditi, že žalobce přes svoji ochotu nebyl by mohl pro pokračující nemoc ani pak konati služby. Vždyť dostával žalobce nemocenskou podporu ještě dále až do 31. října 1931 a to na základě oční choroby, která jej činila práce nezpůsobilým. Na žalobci jakožto zaměstnanci žalované bylo, aby se osobně k práci přihlásil. Neučinil-li tak, porušil sám smlouvu služební, která mu ukládá, aby konal služby osobně. Ani to, že žalovaná dala žalobci dne 12. srpna 1931 výpověď, jej neopravňovalo k tomu, aby jenom písemně nabídl své služby. Vždyť žalobce tuto výpověď neuznal, výpověď se nesrovnávala se zákonem a měl tudíž žalobce ihned osobně se dostaviti k výkonu služeb, jakmile mu to dovoloval jeho zdravotní stav, a nemůže ze své písemné nabídky vyvozovati, že pominul důvod § 27 čís. 5 zák. čís. 20/1910 ř. z. Prvý soud dále uznal, že žalovaná mlčky se zřekla důvodu k okamžitému propuštění podle § 27 čís. 5 zák. čís. 20/1910 ř. z. Také tomuto názoru nelze přisvědčiti. Procesní soud spatřuje vzdání se žalované v tom, že žalovaná znala okolnosti opravňující ji ku propuštění žalobce pro nemoc již 4. září 1931, avšak důvod ten neuplatnila a tím se ho mlčky vzdala. Zákon nikde nestanoví, že se má důvod propuštění ihned uplatnit, jakmile jest znám. Takovýto výklad jest extensivní a tvrdý a ke škodě zaměstnanců, což jistě nebylo úmyslem zá-

konodárcovým — neboť dle něho byl by zaměstnavatel nucen ihned po uplynutí 6 neděl nepřítomnosti zaměstnancovy jej propustiti. Ani z textu zákona nedá se takový strohý výklad odůvodnit. Vždyť ze slov »vadí-li nemoc«, vyplývá, že důvod ten trvá tak dlouho, dokud trvá nemoc. Také vyjádření »po déle než šest týdnů«, znamená, že důvod trvá po uplynutí šesti týdnů, nikoliv, že ihned zaniká, jakmile není uplatněn. Rozhodnutí n. s. čís. 6366 praví, že záleží na okolnostech případu, zda snad opominutí neprodleného propuštění lze pokládati za vzdání se práva k němu. V našem případě nebyly zjištěny okolnosti, z nichž by se dalo dovodit, že žalovaná se vzdala důvodu § 27/5 cit. zákona. **Ani to**, že žalovaná odhlásila dnem 25. července 1931 žalobce od nemocenského pojištění, ani to, že žalobce sdělil jí, že nemoc bude trvati déle, ani to, že plat žalobci byl poukázán pouze na 6 neděl, není dokladem vůle žalované vzdáti se důvodu propustiti žalobce. Skutečnost, že žalovaná čekala, zda-li žalobce nastoupí službu, a když nenastoupil, dotazovala se v obchodní komoře po svém oprávnění, nasvědčuje tomu, že neměla úmyslu vzdáti se svého práva. Žalovaná strana měla tudíž důvod § 27 čís. 5 cit. zák., tohoto důvodu se nevzdala, naopak jej včas uplatnila a žalobce důvodně propustila s okamžitou platností dnem 21. resp. 22. září 1931. Žalobce nemá proto nároku na zaplacení podle § 29 cit. zákona za dobu, která by musela přijíti až do skončení služebního poměru uplynutím určené smluvní doby, t. j. od 21. září 1931 do 17. února 1932. Pokud se týče doby před propuštěním, t. j. od 4. září 1931 do 21. září 1931, mohl by žalobce žádati zaplacení podle § 1154 obč. zák., kdyby skutečně byl službu konal, neboť podle § 8 zák. čís. 20/1910 ř. z., je-li mu znemožněno nemocí vykonávati služby, má nárok na plat jenom do šesti týdnů. Žalobce obdržel plat za šest týdnů, kdy pro nemoc nepracoval, t. j. za dobu od 24. července 1931 do 4. září 1931; v době od 4. září 1931 do 21. září 1931 byl však nemocen a nepracoval. Za tuto dobu tudíž nemá nárok na plat.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobcovu potud, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti mu 900 Kč.

D ů v o d y:

Jádro sporu spočívá ve zodpovědění otázek: 1. zda se vzdala žalovaná firma práva propustiti žalobce okamžitě podle § 27 čís. 5 zák. ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. z. tím, že mu dala dne 12. srpna 1931 výpověď 6nedělní ku dni 30. září 1931; 2. zda se vzdala žalovaná firma práva propustiti žalobce z důvodu podle téhož zákonného ustanovení tím, že nepropustila žalobce ihned dne 4. září 1931, kdy skončila doba šestitýdenní nepřítomnosti žalobce pro nemoc. Otázku prvou jest zodpověděti záporně, ježto v době výpovědi ještě důvod k předčasnému propuštění podle § 27 čís. 5 zák. čís. 20/1910 ř. z. nenastal a pouhá možnost, že nemoc žalobce potrvá déle než 6 týdnů, nenahradila zákonem požadovanou skutečnost, že nemoc trvala přes 6 týdnů. Pokud jde o druhou otázku nastal propouštěcí důvod již uplynutím šesti týdnů, t. j. dne 4. září 1931, kterýmž dnem žalovaná firma zastavila také žalobci plat. Žalovaná firma vyslovila však zrušení služebního poměru teprve dvěma dopisy ze dne 21. září 1931, došlými žalobci dne 22. září 1931.

Nevykonávání služby pro nemoc po dobu delší než šesti týdnů, jest sice podle § 27 čís. 5 dotčeného zákona důvodem opravňujícím zaměstnavatele k předčasnému propuštění zaměstnance, ovšem jest nutné, aby mezi vznikem propouštěcího důvodu a propuštěním byla časová souvislost a by za propouštěcí důvod nebylo používáno skutečností minulých, o nichž se lze důvodně domnívati, že byly mlčky prominuty. (Viz rozhodnutí čís. 1163 sb. n. s.). Leč v tom, že žalovaná firma teprve 17 dnů po uplynutí lhůty šesti týdnů propustila žalobce dopisy ze dne 21. září 1931, nelze spatřovati vzdání se tohoto propouštěcího důvodu, když žalobce ani do 21. září 1931 práci nenastoupil a byl v té době ještě práce neschopen. Mohla proto žalovaná firma, pokud nemoc žalobcova a jeho neschopnost k práci trvala, tento důvod propuštění uplatniti. Ze zjištění, že žalovaná firma informovala se u obchodní komory o svém oprávnění k propuštění žalobce plyne závěr, že žalovaná firma svým mlčením do dne 21. září 1931 nevzdala se práva k předčasnému propuštění žalobce. Neobstojí ani dovolatelem uplatňovaný důvod právní bezpečnosti, ježto žalovaná firma nečekala s vyslovením propuštění, až se žalobce skutečně úplně uzdraví, nýbrž učinila tak v době, kdy neschopnost jeho k práci ještě trvala. Předčasné propuštění žalobce stalo se právem, a týž nemá nárok na plat za dobu od 4. září 1931 do 17. února 1932. Ale i při tomto stanovisku má nárok na část novoroční remunerace, jež ve výši měsíčního platu 2.880 Kč byla ujednána. Roční remunerace, jež by jinak byla splatná až koncem roku 1931, stala se splatnou okamžikem zrušení služebního poměru, ovšem jen v poměrné výši, podle doby skutečného služebního zaměstnání (§ 16 zák. čís. 20/1910 ř. z.), to jest za dobu od 18. května 1931 do 21. září 1931, tedy za $\frac{1}{3}$ roku (960 Kč). Žalobce sám žádá však jen 900 Kč, jež mu byly dovolacím soudem přirčeny.

Čís. 14112.

Otázku, zda se zaměstnanec stal svým jednáním nehodným důvěry zaměstnavatelovy ve smyslu § 27 čís. 1 zák. o obch. pom., lze řešiti jen s hlediska objektivního podle okolností případu a obecného mínění, nikoliv podle subjektivního mínění zaměstnavatelova.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1935, Rv II 223/34.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhá se žalobce na žalované zaplacení 17.400 Kč jako služného, jež mu prý přísluší do konce výpovědní lhůty, a vydání pojistky, již složil u žalované jako kauci a již mu žalovaná odpírá z důvodu jí přináležejícího penále vydati.

Žalobě bylo vyhověno nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle zjištění nižších soudů propustila žalovaná žalujícího ze svých služeb z toho důvodu, že jí zaslal dopis ze dne 9. ledna 1931, v němž oznámil, že se jeho manželka rozhodla převzít konkurenční obchod H. a jej na vlastní účet vésti. Žalobce zmiňuje se v tomto dopise, že toto